

Till
Socialtjänstnämnden

Förslag till arbete med folkhälsoprogram för Stockholms stad

(1 bilaga)

Förslag till beslut

Socialtjänstnämnden beslutar att

Skrivelse till socialtjänstnämnden maj 2004 (dnr 2004/0370) angående folkhälsoprogram är besvarad med detta tjänsteutlåtande.

Socialtjänstnämnden föreslår därutöver att kommunfullmäktige beslutar följande:

1. En parlamentariskt tillsatt styrgrupp bildas för att ta fram ett förslag till folkhälso-
program för Stockholms stad.
2. Socialtjänstnämnden får i uppdrag att i samarbete med styrgruppen ta fram ett förslag
till folkhälsoprogram utifrån de nationella folkhälsomålen och övriga tillämpliga
stadsövergripande styrdokument. Samverkan ska ske med stadsdelsnämnderna och
berörda facknämnder.
3. Befintlig arbetsgrupp inom socialtjänstförvaltningen med representanter från idrotts-,
miljö-, utbildnings- och konsumentförvaltningen samt stadsledningskontoret, utökad
med representanter från stadsdelsförvaltningar, utses till projektgrupp för detta arbe-
te.
4. Arbetets huvudinriktning godkänns enligt bilaga.
5. Stockholms stad går med som medlem i Forum Folkhälsa.
6. Inrätta en anställning av en projektledare med placering i socialtjänstförvaltningen
med uppgift att leda arbetet med folkhälsoprogrammet för Stockholms stad.

Dag Helin

/Peter Carlsten

Sammanfattning

Stockholms stad saknar en övergripande strategi för folkhälsoarbete. Det finns inget övergripande program eller ett uttalat ansvar för folkhälsofrågorna. Behov av ett sammanhållande program finns, då folkhälsofrågorna är viktiga för stadens strategiska arbete. På initiativ av socialborgarrådet har ett arbete påbörjats som syftar till att ta fram ett förslag till folkhälsoprogram. Ett sådant program bör tas fram och gälla som ett stadsövergripande styrdokument. Därför föreslås att kommunfullmäktige lägger fast grunderna för ett fortsatt långsiktigt folkhälsoarbete.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Preventionscentrum Stockholm - Precens vid socialtjänstförvaltningen i samarbete med representanter för miljö-, konsument-, utbildnings- och idrottsförvaltningen samt stadsledningskontoret.

Bakgrund

”Folkhälsan är av stor betydelse för samhällsutvecklingen och insatser för en bättre folkhälsa bör ingå som en viktig del i arbetet för en uthållig tillväxt, en god välfärd och ett ekologiskt hållbart Sverige”.¹

I april 2003 fick Sverige en ny nationell folkhälsopolitik. Det övergripande målet för folkhälsoarbetet är *att skapa samhälliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen*. För arbetet med att nå det övergripande målet har elva målområden fastställts².

Folkhälsorapporten³ visar bland annat att övervikt bland barn och unga ökar. Allt fler rapporterar psykisk ohälsa i form av nedsatt psykiskt välbefinnande. Alkoholkonsumtionen har ökat kraftigt under senare år bland vuxna. Andra negativa tendenser är ökade skillnader mellan olika grupper. Det finns omfattande ojämlikheter i hälsa. Detta är en stor utmaning för dagens folkhälsoarbete, då det här är områden som helt eller delvis kan påverkas av kommunal politik.

Statens folkhälsoinstitut har påtalat⁴ att Stockholm genomgående har en lägre grad av organisation för folkhälsoarbete än Göteborg och Malmö.

Initiering av folkhälsoarbete i Stockholm

Mot bakgrund av det rådande folkhälsoläget i Stockholm gav socialborgarrådet i maj 2004 ett uppdrag till socialtjänstförvaltningen (se bilaga) att tillsammans med ett antal andra förvaltningar ta fram ett förslag till folkhälsoprogram för staden. Barn och ungdomar är en prioriterad målgrupp i detta arbete. Projektledaransvaret lades på Preventionscentrum Stockholm – Precens. En utförligare beskrivning av arbetet finns i bilaga.

¹ Regeringens proposition 2002/03:35 s.1.

² Regeringens proposition 2002/03

³ Folkhälsorapport - Folkhälsan i Stockholms Län 2003

⁴ Statens folkhälsoinstitut – Kommunernas organisation för folkhälsofrågor år 2003

En arbetsgrupp inom socialtjänstförvaltningen har bildats med representanter från idrotts-, miljö-, utbildnings- och konsumentförvaltningen samt stadsledningskontoret. Arbetsgruppen fungerar som sekretariat och drivande motor i arbetet. Gruppen har träffats ett flertal gånger och diskuterat grundläggande strukturella frågor kring folkhälsa. Gruppen har bland annat initierat en analys av barn och ungdomars hälsa i Stockholms stad (se bilaga).

Borgarråden för social- och äldreomsorgen, miljö- och konsumentomsorgen samt stadsbyggnads- och idrottsomsorgen utgör informell styrgrupp under arbetets första fas.

Tidsplan

September 2005: Beslut i kommunfullmäktige om inriktningen av stadens folkhälsoarbete

Hösten 2005: Fortsatt arbete med programskrivning och förankringsarbete

Våren 2006: Beredning och programförslag till kommunfullmäktige

Resurser för fortsatt utveckling

För att nå framgång i folkhälsoarbetet behövs en tydlig organisation med politisk förankring och en förvaltningsövergripande styrning och samordning.

Parlamentariskt sammansatt styrgrupp

Från och med hösten 2005 går arbetet in i en bredare och mer programinriktad fas. Det är då viktigt att den informella styrgruppen får en bredare parlamentarisk sammansättning för att markera frågans vikt och garantera ett långsiktigt arbete.

Projektledare vid socialtjänstförvaltningen

För att driva arbetet vidare är det nödvändigt att en anställning inrättas inom socialtjänstförvaltningen, med en första uppgift att leda arbetet med att ta fram ett förslag till folkhälsoprogram för Stockholms stad. Medelstillskott för anställning av projektledare är nödvändigt då denna anställning inte ryms inom befintlig budget.

Kompetensutveckling

För att stimulera till ökat fokus på folkhälsofrågor och öka kompetensen hos stadsdelsförvaltningarnas personal föreslås en högskolekurs i folkhälsovetenskap. Stadsdelsförvaltningarna ska erbjudas plats för att underlätta implementering och skapa inspiration till ett fortsatt folkhälsofrämjande arbete. Kursstart är planerad till år 2006. Utöver detta behövs korta, riktade utbildningsinsatser till olika målgrupper.

Marknadsföring, kunskaps- och inspirationsmaterial

För att inspirera till engagemang och för att sprida kunskap behöver det produceras informationsmaterial som kan användas av såväl stadsdels- som fackförvaltningar och nämnder.

Forum Folkhälsa

Forum Folkhälsa är ett nationellt nätverk för lokalt folkhälsoarbete, initierat och samordnat av Sveriges Kommuner och Landsting samt Folkhälsoinstitutet. Syftet är att skapa förutsättningar för erfarenhetsutbyte mellan kommuner, landsting /regioner samt övriga organisationer som arbetar med folkhälsofrågor. Miljöförvaltningen är sedan tidigare medlem i Forum Folkhälsa och medlemskapet föreslås fortsättningsvis omfatta hela staden. För medlemskap i Forum Folkhälsa krävs ett beslut i kommunfullmäktige, medlemskapet är kostnadsfritt och medlemmar förutsätts dela det övergripande målet om god och jämlik utveckling av hela befolkningens hälsa och arbeta tvärsektoriellt. Inga övriga åtaganden är kopplade till medlemskapet. Medlemskapet visar att Stockholm har för avsikt att arbeta seriöst med folkhälsofrågor.

Budget

Avsikten är att programarbetet ska färdigställas under våren 2006 för beslut i kommunfullmäktige i maj 2006. Socialtjänstnämnden svarar för löpande sekretariatskostnader, för att fullfölja arbetet tillkommer kostnader enligt budgetförslag. Budgetförslaget avser perioden maj 2005 till och med första halvåret 2006, det vill säga den period under vilken förslaget till folkhälsoprogram arbetas fram.

- Projektledare	500 000
- Marknadsföring, kunskaps- & inspirationsmaterial	100 000
- Utbildning och konferenser	900 000

När folkhälsoprogrammet fastställs av kommunfullmäktige måste också ställning tas till budgetfrågor av mer fortlöpande karaktär.

Förvaltningens synpunkter

Folkhälsofrågorna är alldeles för viktiga för att inte ingå i stadens strategiska arbete. I stadens budget för 2005 fokuseras på Stockholm som Sveriges tillväxtmotor. Flera av de övergripande inriktningsmålen har en direkt koppling till folkhälsoområdet, t.ex.:

- Förbättra välfärden och de kommunala verksamheterna
- Bygga bostäder och utveckla Stockholm
- Bryta segregationen och fördjupa demokratin

Bland de prioriterade inriktningarna lyfts bland annat barns och ungas villkor, som ska förbättras utifrån en helhetssyn på deras vardag och möjlighet att påverka denna. Förebyggande arbete för barn och ungdomar är ett annat prioriterat område. Ett strukturerat och evidensbaserat folkhälsoarbete kan vara ett verktyg som bidrar till att uppnå dessa prioriteringar. Ett kommande folkhälsoprogram kan dessutom – i nästa steg – tjäna som en sammanhållande plattform för ett antal befintliga styrdokument